

Læserbreve, højst 100 ord, eller debatindlæg, højst 400 ord, sendes via vores hjemmeside. Adressen er: politiken.dk/senddebatindlaeg. Indlæg til nettet skal også sendes til os via denne adresse. Opstår der problemer, så ring venligst til 33 47 18 43, 33 47 23 31 eller 70 15 01 01.

Vi bringer kun tekster alene sendt til Politiken. Redaktionen forbeholder sig ret til at redigere i indsendte tekster og til også at bringe teksterne på politiken.dk/debat

Kronikforslag på ca. 2.100 ord sendes via vores hjemmeside. Adressen er politiken.dk/senddebatindlaeg. Opstår der problemer, så ring venligst til 33 47 18 43, 33 47 23 31 eller 70 15 01 01. På politiken.dk/leder kan man kommentere avisens ledere.

POLITIKEN
MODTOG I GÅR

67 læserbreve
og debatindlæg

3 læserbreve og debatindlæg
handlede om Socialdemokraterne

VIGGO HØRUP
(1841-1902)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

EDVARD
BRANDES
(1847-1931)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

Kom nu, lille kongerige!

Rigsfællesskabet har ikke en klar politik for, hvordan vi passer på mennesker og miljø i Arktis. Men vi har et stort ansvar for at modvirke, at stormagtsinteresser styrer det hele.

ARKTIS

FINN SØRENSEN,
MF (EL), GRØNLANDS- OG ARKTISORDFØRER

Det vakte voldsom furor, da rigsfællesskabet i midten af december 2014 afleverede et krav på undergrunden i Arktis. Lærde folk og kommentatorer stod i kø for at fremstille det som en provokation over for Rusland. Nogle gik så vidt som til at påstå, at der ikke var videnskabeligt belæg for kravet, der blev udlagt som rent politisk bestemt og som »stormagtsdrømme».

Russerne skød nu hurtigt de luftige spekulationer ned. Dagen efter udtalte det russiske udenrigsministerium, at Danmark og Rusland har arbejdet aktivt sammen om staternes krav i Arktis, at man vil fortsætte med det, ligesom russerne bekræftede deres vilje til at følge de aftalte spilleregler. Canada hidsede sig heller ikke op over det danske krav, deres ambassadør i Danmark betegnede det som »standardprocedure».

Det udelukker selvfølgelig ikke, at Martin Lidegaard har stormagtsdrømme, eller at regeringen har gjort vold på videnskabelige data og analyser indsamlet og udarbejdet gennem mange år af nogle af de dygtigste videnskabsfolk, vi har inden for rigsfællesskabet. Det kniber blot med dokumentationen for den påstand. Jeg har ikke forudsætninger for at vurdere den videnskabelige holdbarhed af det danske krav. Det tvivler jeg ærligt talt også på, at de mange kommentatorer har. Det er heller ikke nødvendigt. Det har vi folk til, nemlig FN's Kontinentalsokkelkomité (CLSC).

Sagen er ret enkel. Danmark spiller efter de regler, der er aftalt i FN. Staterne omkring Nordpolen kan gøre krav på de dele af undergrunden, som de mener at kunne argumentere videnskabeligt for. Rusland har for længst indleveret sine foreløbige krav og kommer inden længe med sine endelige krav. Canada er også på vej med sit endelige bud. Herefter vurderer CLSC kravenes videnskabelige holdbarhed. I det omfang kravene overlapper hinanden, er det op til staterne at forhandle om en løsning. Processen har allerede taget mere end en halv snes år, og der vil sandsynligvis gå lige så lang tid, førend det bliver afklaret.

Man må også spørge, hvad skulle Danmark ellers have gjort? Hvis man mener at kunne argumentere for det rejste krav, hvorfor skulle man så stille et mindre

vidtgående? Af frygt for at russerne bliver sure? Hvordan skulle man i givet fald forklare grønlænderne det. Som udenrigsministeren har været ydmyg nok til at erkende, er kravet jo afleveret på Grønlands vegne og formuleret i tæt samarbejde med dem, hvilket er helt naturligt. I kraft af selvstyreaftalen fra 2009 vil det jo være Grønland, der har retten til at udnytte de ressourcer, der eventuelt kan udvindes af de nye områder, som kravet dækker.

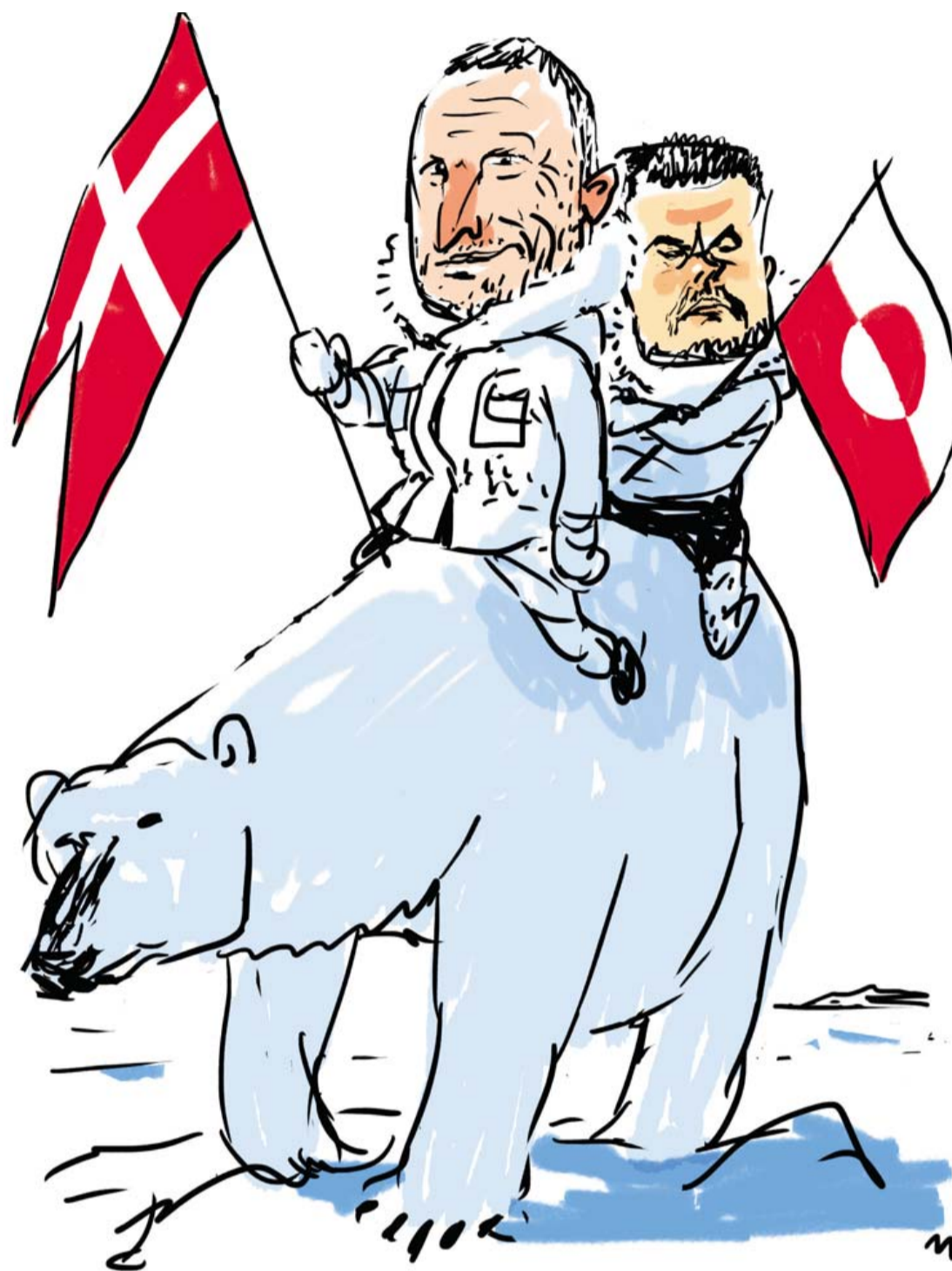
DET ER IKKE rigsfællesskabets krav på undergrunden i Arktis, der er problemet. Problemet er, at rigsfællesskabet ikke melder klart ud, hvad vi mener, der bør ske i Arktis, både med de nye områder, og de områder, der allerede er under de arktiske kyststaters domæne i kraft af 200-sømil-grænserne.

Vi har nogle ganske fine overordnede holdninger kaldet 'Kongeriget Danmarks strategi for Arktis 2011-2020'. Her står mange rigtige målsætninger om at passe

på den sårbare natur og de mennesker der bor der, om samarbejde mellem de arktiske stater osv.

Men rent bortset fra at der slet ikke er brug for at hive flere fossile brændstoffer op af undergrunden, mangler der en klar udmelding fra rigsfællesskabet om, at det er halsløs gerning at udvinde olie og gas i farvande, der er dækket af is store dele af året, og hvor der sejler store isbjerge rundt, som er mange gange større end de boreplatforme, der kan blive på sejlet.

Der er ikke udviklet teknologi til at bekæmpe store olieudslip under de betingelser. Skaden på havmiljøet vil være uoprettelig og vil få store konsekvenser andre steder end i Arktis. Derfor er den hastigt voksende trafik med store tank- og fragtskibe gennem Nordøst- og Nordvestpassagen også dybt bekymrende. Uansvarligt, kan man også kun kalde det, når krydstogtskibe med hundrevis og i nogle tilfælde flere tusind passagerer får

Tegning: Mette Dreyer.

lov at sejle alene rundt i disse områder. Der er ganske enkelt ikke beredskab til at redde de mange mennesker, hvis uheldet er ude.

Hertil kommer faren for militær oprustning i området. Umiddelbart har alle arktiske stater et behov for samarbejde, og der er med Arktisk Råd og med Ilulissat-erklæringen fra 2008 skabt nogle rigtig gode rammer for det. Det ændrer ikke på, at alle stater holder skarpt øje med hinandens militære tilstedeværelse i området, og at Rusland er i fuld gang med en kraftig oprustning, bl.a. i form af reetablering af baserne fra den kolde krig og bygning af 10 nye superubåde, der jo nok ikke først og fremmest sættes i søen for at eskortere tank- og fragtskibe igennem Nordøstpassagen.

DEN BEDSTE løsning ville derfor være, at FN vedtager, at Det Arktiske Ocean skal være fredet område, i stil med den traktat der findes for Antarktis. Bortset fra 200-

sømil-grænserne er Arktis jo ingenmandsland, og det bør det vedblive med at være. En sådan løsning skal selvfølgelig tillempe det faktum, at der i modsætning til Antarktis faktisk bor mennesker i Arktis, ca. 4 mio., der også har krav på at få deres eget økonomiske grundlag, hvilket jo bl.a. indbefatter deres ret til at fange havets levende ressourcer til deres egen fødevarerforsyning.

Det bliver sikkert også svært at fastholde, at der slet ikke må foregå fragtsjældes gennem de nye isfri passager. Der kan også argumenteres for det fornuftige i at udnytte disse muligheder, for eksempel fordi det nedbringer skibstrafikkens brændstofforbrug. Men det må i så fald ske under de strengeste sikkerhedsforanstaltninger med særlige krav til skibenes konstruktion, konvojsjældes og lodsordninger, og der er vi langt fra.

Men det er desværre ikke den vej, FN har valgt at gå. FN's havretskonvention lægger netop op til, at de arktiske stater kan gøre deres krav gældende på undergrunden, og så er spillet jo i gang. Det bliver vi nødt til at forholde os til.

DEN NÆSTBEDSTE løsning er derfor, at rigsfællesskabet begynder at formulere langt skarpere krav til beskyttelsen af Arktis, ikke kun til de områder, vi selv gør krav på, men til hele områdets fremtid. Her kan det blive en fordel, hvis rigsfællesskabet får medhold i sine krav på undergrunden, for jo større vægt vil der være bag en sådan politik.

En anden løsning kunne være, at FN gav de arktiske folk en kompensation for at lade olie og gas og andre råstoffer blive nede i undergrunden. Det ville være fair nok, i betragtning af at de går glip af nogle indtægtsmuligheder for at værne om naturen og miljøet i Arktis, der har så stor betydning for hele kloden.

En tredje påtrængende opgave er at kæmpe for et atomvåbenfrit Arktis. Det ville være et vægtigt bidrag til at begrænse den militære oprustning i området. Kravet er skrevet ind i regeringsgrundlaget, men det blev desværre officielt lagt på hylden af daværende udenrigsminister Holger K. Nielsen i januar 2014.

DISKUSSIONEN om, hvordan vi sikrer den bedst mulige beskyttelse af natur og mennesker i Arktis, er nok så vigtig som politiske kandestøberier om, at vi har stillet for stort et krav på undergrunden.

Det ville være skønt, hvis rigsfællesskabet havde 'stormagtsstilbøjeligheder' med hensyn til at sætte lige nøjagtig den dagsorden. Vi har faktisk muligheden for at gøre det, når man ser på vores politiske placering, på de internationale aftaler, der gælder for området, og på de forhandlingsmæssige rammer, der er skabt i Arktisk Råd og Arctic Five.

Alternativet er at overlade Arktis til markedskræfternes og stormagtsinteresernes hærgen. Vi kan passende begynde at formulere en klar politik, når vi i 2015 så småt skal i gang med at revidere rigsfællesskabets arktiske strategi – så kom nu, lille kongerige!

flemming.ytzen@pol.dk

Asiens verdensbank ser mod vest. Er Europa forskrækket?

GLOBAL KOMMENTAR
FLEMMING YTZEN,
ASIENEKSPERT

Den amerikanskledede økonomiske verdensorden er kommet under fornyet pres, men lidt konkurrence skader vel ikke?

En af de vigtigste nyheder op til årsskiftet var den kinesiske udmelding om at hjælpe Rusland ud af det frie fald, som den aktuelle rubelkrise og olieprisens rutsjetur har forårsaget. Beijings lommer er tilstrækkelig dybe til at kunne levere livsforlængende kreditter til præsident Putin, og vi kan med sindsro gå ud fra, at kineserne vil tage sig

betalt i form af aftaler om langsigtede leverancer af olie og gas. Mon ikke også vi snart vil se kinesiske selskaber engagere sig i råstofudvinding hen over den næsten mennesketomme sibiriske tundra.

Håndsrækningen til Rusland kommer, kort efter at Beijing har udstedt massive hjælpepakker til både Venezuela og Argentina. Men det er især i Kinas nære udland, at Beijings investeringer skal gøre gavn.

Tilbage i oktober underskrev 21 asiatiske lande en aftale om at oprette AIIB, Den Asiatiske Infrastruktur-Investerings Bank; selvfølgelig en idé, der har groet i Kinas have. Det er her interessant, at traditionelt Kina-skeptiske lande som Indien og Vietnam er blandt de stiftende medlemmer.

TRE MÅNEDER tidligere blev verden vidne til oprettelsen af Den Nye Udviklingsbank, NDB – et initiativ, hvor kineserne har fået sine partnere i Briks-gruppen med, dvs. Brasilien, Rusland, Indien og Sydafrika.

Hvis de to nye udviklingsbanker og de mange bilaterale hjælpepakker er udtryk

for en forandret indretning af verden, hvilke konsekvenser, om overhovedet nogen, vil det så få for den vestligt dominerede orden, der har drevet verdensøkonomiens indretning stort set siden 1945?

Naturligvis har bekymringen bredt sig i Verdensbankens og Valutafondens hovedkvarterer i Washington og hos den japanskledede Asiatiske Udviklingsbank (ADB) i den filippinske hovedstad Manila. Foruroligelsen mærkes også i det amerikanske udenrigsministerium og hos USA's traditionelle allierede som f.eks. Australien og Sydkorea. De to sidstnævnte var ganske sigende ikke til stede ved den ceremonie, hvor AIIB blev lanceret.

Den amerikanske bekymring ved AIIB og NDB forklares i formelle vendinger med, at ledelsesprincipperne er uklare, og at kinesiske investeringer ikke bygges på betingelser, der er en del af universelle, men ofte vestligt definerede udviklingsprincipper: dvs. miljøhensyn, respekt for marginaliserede befolkningsgrupper, erstatning til lokale for eksproprieret jord osv.

Alt sammen er det fint, og kineserne hævder tilmed, at de vil følge de retnings-

linjer, som er vedtaget multilateralt, men næppe mange i den vestlige lejr tror dem.

“ Sanktionspolitikken har drevet Rusland i armene på Kina, men den bevægelse var kommet før eller siden alligevel

FOR SYV årtier siden lagde USA og dets allierede grunden til en økonomisk, valutærisk og handelspolitisk orden gennem oprettelse af de såkaldte Bretton Woods-institutioner, dvs. Verdensbanken og Valutafonden.

Bretton Woods er den lokalitet i New Hampshire, hvor idégrundlaget blev vedtaget. Det tjente verden udmærket op gennem den kolde krig, men afspejler ingenlunde den multipolære verdensorden, som er vokset frem især siden årtusindeskiftet.

Verdensbankens chef er altid en amerikaner, Valutafonden ledes altid af en europæer, og Den Asiatiske Udviklingsbank er japansk domineret; en afspejling af magtdeling og alliancer, der hører en anden tid til. Oprettelsen af Den Asiatiske Infrastruktur-Investerings Bank handler også om at levere et modspil til den frihandelsaftale mellem USA og Japan, kaldet Trans-Pacific Partnership (TPP), som er et forsøg på at

give den gamle økonomiske orden nye klæder, hidtil uden resultat på grund af modstand fra især stærke japanske interessegrupper.

I dette komplekse spil har Europa modsætningsfyldte interesser. Sanktionspolitikken har drevet Rusland i armene på Kina, men den bevægelse var kommet før eller siden alligevel. De russiske og kinesiske økonomier er komplementære, og både Europa, de såkaldte stan-lande i Centralasien og naturligvis Kina selv har interesse i, at Eurasien får en infrastruktur, der kan løfte de deltagende økonomier gennem øget samhandel.

USA og Europa kan af politiske grunde vælge at holde sig udenfor her og nu, men er det klogt? Ved oprettelsen af AIIB meddelte Kina, at banken i sin første opbygningsfase kun vil have asiatiske medlemmer, men at vestlige lande vil få tilbudt medlemskab senere. Det er noget af et paradoks, i betragtning af at de vestlige hovedaktionærer i Bretton Woods-institutionerne nægter at reformere sig, men alligevel bliver mødt med åbenhed af deres største rival.